

Jönköpings kommun
kontaktcenter@jonkoping.se

2020-01-08
1 (19)
Dnr-SI 2019:6591

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Attarpsskolan 7-9 i Jönköping kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Attarpsskolan 7-9 avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Attarpsskolan 7-9 i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn säkerställer att undervisningen struktureras så att den innefattar både en tydlig start och en summerande eller framåtblickande avslutning samt att syftet med lektionen tydliggörs för eleverna.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn följer upp elevernas upplevelse av studiero på skolnivå och skolans arbete med densamma samt utvecklar ett gemensamt förhållningssätt i arbetet med att skapa en lärmiljö som präglas av studiero och som bidrar till elevernas möjligheter att nå kunskapskraven.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 30 juni 2020 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till eva.lindgren@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2019:6591) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Den sammanfattande motiveringen är att rektorn skapar en god grund för utveckling av undervisningen genom att följa upp och analysera skolans resultat avseende

kunskaper och värden. Utifrån analysen fattar rektorn beslut om utvecklingsåtgärder och om hur resurser ska fördelas för att bäst möta de behov som finns på skolan. Granskningen visar att ett strategiskt jämställdhetsarbete bedrivs på skolan genom att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag.

Skolans kvalitetsarbete bidrar tydligt till verksamhetens utveckling

Granskningen visar att rektorn har en god kännedom om nulägesbilden på skolan genom att kunskapsresultat och värden på olika sätt följs upp strukturerat och regelbundet. Rektorn, som vid granskningstillfället har varit två månader på skolan, uppger i intervju att hen fick överlämnat sig en skola med goda resultat och rektorn har under sin tid på skolan försökt att se hur de stämmer överens med verkligheten. I intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsa framkommer att elevernas resultat regelbundet följs upp både på individ-, grupp- och skolnivå. Lärarna och speciallärarna gör exempelvis regelbundna avstämningar för att se var aktuellt stöd ska sättas in, på individ- eller gruppnivå, och uppföljningar av elevernas resultat görs också regelbundet i skolans arbetslag och ämneslag och på ämnesnätverksträffar med andra skolor. Övergripande uppföljningar sker efter jullovet och vid läsårsslut, ofta från en färdig frågeställning från skolledningen som presenteras för lärarna. Det förs diskussioner där lärarna jämför och analyserar olikheter i resultat, exempelvis för flickor och pojkar, olika ämnen, mellan betyg och resultat på nationella prov och skillnader mellan läsår. Värdegrundsarbetet följs upp genom likabehandlingsteamet och likabehandlingsenkäten och resultaten diskuteras i personalgruppen och med eleverna. Klasserna arbetar sen med specifika temaområden på mentorstiden vilka följs upp och utvärderas i lärargrupperna. Trygghet och studiero kartläggs genom trivselenkät, hälsoenkät och frågor inför utvecklingssamtal. Lärarna uppger i intervju att undervisningen följs upp genom klassrumsbesök och medarbetarsamtal, men efterlyser samtidigt fler tillfällen för klassrumsbesök. Vid tiden för granskningen har nya rektorn inte hunnit att göra klassrumsbesök än, men rektorn uppger att hen är van vid att jobba med klassrumsbesök och hen planerar att genomföra sådana. Rektorn betonar samtidigt vikten av samtal med eleverna och lärarna. Sådana samtal om undervisningen har rektorn haft, uppger både lärarna och rektorn.

Av granskningen framgår vidare att rektorn, utifrån den uppföljning och analys som görs, genomför utvecklingsåtgärder och beslutar hur resurser ska fördelas. Av inkommen dokumentation och intervjuer med rektorn och lärare framgår flera exempel på detta arbete både utifrån tidigare rektors och nuvarande rektors uppföljning och analys. Exempelvis har elevers läsförmåga uppmärksamats och utmynnat i ett pågående läsprojekt i årskurs 7 för att eleverna på ett bättre sätt ska

kunna ta sig an information och öka sin källkritiska förmåga. Att pojkarna på skolan generellt sett lyckas sämre än flickorna¹ har diskuterats och resulterat i samtal på föräldramöten, mentorstid och utvecklingssamtal kring jargong och vikten av sömn, två saker som lärarna kommit fram till påverkar pojkarnas kunskapsresultat. Rektorn har tillsammans med förstelärarna skapat en skolutvecklingsgrupp som bland annat för diskussioner utifrån betygsstatistik och enkätresultat. Bland annat har elevers missnöje med elevinflytandet uppmärksamats² och ett arbete med att medvetandegöra eleverna om att de är delaktiga har genomförts. Inskickad dokumentation och intervjuer med lärare, elevhälsa och rektor ger en samstämmig bild av att skolan har en flexibel resursorganisation som tillser att resurser sätts in där de som bäst behövs och kontinuerligt omprövas. Allt stöd utgår från skolans resurscenter som består av speciallärare, fritidsledare och assistenter. Elevers och gruppers behov lyfts i arbetslagen och sen i resurscentrets arbetslag och där tar rektorn beslut och fördelar resurserna. Personalen arbetar i 3-veckorsperioder och utvärderingar görs efter varje period för att se om insatser ska fortgå, förändras eller avslutas.

Det bedrivs ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan

Granskningen visar att rektorn leder ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan i syfte att alla elever oberoende av könstillhörighet har samma förutsättningar att nå så långt som möjligt i sin utveckling. Av intervjuer med lärare och elevhälsa framgår att skolans strategiska jämställdhetsarbete inkluderas i värdegrundsarbetet och bedrivs bland annat genom att varje lärare jobbar med värdegrunden i sin klass. Det finns ett årshjul där de jobbar med exempelvis normer, identitet, hälsa och nätkränkningar utifrån bland annat likabehandling och könstillhörighet. Arbetet sker både genom speciella temadagar och projekt som elevhälsan är delaktig i och genom lärarnas kontinuerliga arbete på mentorstider och lektioner. Rektorn och personalen följer upp arbetet systematiskt i juni varje år tillsammans med resultaten från frågor kring jämställdhet i likabehandlingsenkäten. Lärarna beskriver att jämställdhetsarbetet och

¹ Enligt Skolverkets statistikdatabas är det genomsnittliga meritvärdet för pojkar i årskurs 9 226,3 och för flickor 260,8 läsåret 2018/19.

² Det samlade indexet för Attarpsskolans elever i årskurs 9 på området *Delaktighet och inflytande* var 4,9 av 10,0 i Skolinspektionens skolenkät våren 2019.

respekten för individen oavsett kön, genomsyrar hela verksamheten och ingår i det dagliga arbetet. Lärarna ger många exempel på strategier för att integrera jämställdhetsarbetet i undervisningen. Exempelvis genom att aktivt välja stoff utifrån både kvinnliga och manliga konstnärer, författare och uppfinnare, och att i diskussioner med elever lyfta yrkesgrupper, arbetsmarknad eller historiska förändringar ur ett jämställdhetsperspektiv. I idrott och hälsa har lärarna bytt ut uttryck till förare och följare i samband med dans och i språkämnerna diskuteras maskulint och feminint utifrån språket. När eleverna ska välja praktik uppmuntras de att välja arbetsplatser som är dominerat av det andra könet. Rektorn uppger i intervju att det finns en medvetenhet på skolan att vara varse om könsskillnader och bevaka att det inte blir stora skillnader. Exempelvis har man i hem- och konsumentkunskap under flera år arbetat med könsskillnader och lyckats jämna ut resultaten. Rektorn säger också att jämställdhet är en naturlig del av skolan, att de arbetar med jämställdhet i alla forum som finns. Denna bild bekräftas av eleverna som uppger att alla behandlas lika på skolan och att de pratar mycket om jämställdhet bland annat i olika ämnen, inför val av yrken och utifrån händelser med nedvärderande kommentarer.

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet

Granskningen visar att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Rektorn skapar förutsättningar för lärarna att samverka genom att avsätta tid för olika mötesforum där lärare, elevhälsa och övrig personal regelbundet träffas i olika konstellationer. Det finns en tydlig inriktning på olika forum och en dagordning och utsedda personer som leder de olika mötena. Av intervjuer med lärare framgår att de regelbundet bildar lärgrupper (tvärgrupper med lärare i olika ämnen) och arbetar kollegialt med olika områden. Exempelvis har lärarna arbetat kollegialt med lektionsstruktur och elevinflytande, och de har genomfört flera av Skolverkets moduler genom kollegialt lärande och bland annat skuggat varandra med efterföljande feedback och skriftlig dokumentation till rektorn. Det framgår av granskningen att flertalet av de kollegiala arbetena genomförts under ledning av den tidigare rektorn och att både lärare och nuvarande rektorn fortsätter arbetet med det kollegiala lärandet. Rektorn uppger i intervju att hen bland annat planerar att inför vårterminen ha tre tillfällen med schemalagd tid för kollegialt lärande utifrån en modell för lärandesamtal.

Granskningen visar också att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga. Lärare uppger i intervjuer att skolans rutiner och förhållningssätt finns dokumenterade i skolportalen och där framgår också vem som är ansvarig för olika saker. Vid läsårsstart går skolledningen igenom vilka roller alla har och skolledningen informerar också

muntligt kontinuerligt under läsåret. Lärare uppger att det är lätt att komma in som ny lärare på skolan, eftersom allt finns på plats och tydligt beskrivet när man börjar. Av intervju med rektorn och lärare framgår att skolan har byggt upp riktlinjer för arbetet med introduktion av obehöriga lärare detta läsår. Två lärare har tillsammans med skolledningen jobbat med frågan, dels hur man löser introduktionen för obehöriga lärare på kort sikt i aktuellt fall men också på längre sikt. Nu är det uppstyrt genom att både ämnes- och arbetslaget sluter upp och ger stöd och handledning för obehöriga lärare i planerings- och bedömningsarbetet. Behöriga lärare servar den obehöriga med material och är med i bedömningsarbetet. Rektorn säger att det på sikt kommer behövas flexibla lösningar eftersom lärarbristen kommer att öka.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen är att eleverna på Attarpsskolan 7-9 stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar och att de ges möjlighet att reflektera över sitt eget lärande och involveras i planering och utvärdering av undervisningen. Undervisningen präglas av variation och ett aktivt lärarstöd. Däremot är inte all undervisning strukturerad på ett sätt som innebär att syftet med lektionen och de olika aktiviteterna tydliggörs för eleverna eller att lektionen både innehåller en intresseväckande start och en uppföljande avslutning.

Eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar

Granskningen visar att undervisningen har tydliga inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära och att lärarna genomgående har höga förväntningar på eleverna. Av såväl intervjuer som lektionsobservationer framgår att lärarna uppmuntrar och motiverar eleverna att jobba, lösa svårigheter och att utmana sig själva. Lärarna ger många exempel på hur de arbetar för att motivera eleverna genom att arbeta med klassrumsklimat, bemötande, uppmuntran och konstruktiv kritik, vilket också återspeglas i de observerade lektionerna. Elever uppger i intervju att lärarna har höga förväntningar på eleverna och att lärarna visar det och diskuterar

det med eleverna. Rektorn uppger i intervju att lärarna har höga förväntningar på eleverna och att det även finns vårdnadshavare med höga förväntningar på sina barn. Rektorn betonar vikten av att se till varje elev och att det kan finnas en fara med för höga förväntningar, att balansen behöver beaktas så att inte eleverna upplever stress.

Vidare visar granskningen att lärarna anpassar innehåll och arbetssätt till elevernas behov och förutsättningar. Av lektionsobservationer och intervjuer framgår att lärarna arbetar med olika anpassningar för elever som kommit olika långt i sin kunskapsutveckling. Lärarna beskriver bland annat hur eleverna får jobba på olika nivåer med samma stoff och hur de också anpassar undervisningen genom att tänka på hur grupper sätts samman och genom att erbjuda eleverna olika arbetssätt. Eleverna uttrycker att de får den hjälp och de utmaningar de behöver och ger flera exempel på uppgifter på olika nivåer, extrauppgifter och hur de hela tiden kan gå vidare. Enligt rektorn finns det en stor ämnesskicklighet bland lärarna på skolan vilket gör dem duktiga på att försöka differentiera uppgifter. Samtidigt pågår samtal på skolan för att utveckla mer utmanande uppgifter då det har uppmärksammats att relativt få elever uppnår A i betyg. Exempelvis är en stående punkt i ämneslagsträffar att delge varandra A-uppgifter.

Eleverna ges möjlighet till ansvarstagande och inflytande

Granskningen visar att eleverna ges möjligheter att på olika sätt reflektera över och ta ansvar för sitt eget lärande. Det framkommer av lärarintervjuer och av lektionsobservationer att lärarna ger återkoppling på flera olika sätt både skriftligt och muntligt, bland annat via lärplattformen, enskilda samtal och kommentarer på prov. Likaså framkommer att lärarna arbetar medvetet med att på olika sätt och med regelbundenhet ge eleverna möjlighet att reflektera över sitt eget lärande. Lärarna ger många exempel från undervisningen både på elevernas individuella och gemensamma reflektioner kring uppgifter, arbetssätt, strategier och arbetsinsats. Fem av de sex observerade lektionerna innehåller inslag av reflektion antingen genom att eleverna får reflektera tillsammans kring en frågeställning i början av lektionen, att läraren ställer öppna frågor under lektionen eller att eleverna får skriva en avslutande reflektion. Eleverna beskriver också att de får reflektera över sitt lärande i "lära-känna-samtal", i personliga brev och i samband med utvecklingssamtal. Där kan de ta upp hur de lär sig bäst, vad de satsar på och vilka strategier de kan välja för att nå dit. Rektorn uppger att lärarna är duktiga på att samtala med eleverna om sitt lärande och att det finns en vana att använda lärplattformen där det finns en god kommunikation mellan lärare, elever och vårdnadshavare.

Vidare framkommer i granskningen att eleverna på olika sätt involveras i planering och utvärdering av undervisningen. Det varierar vilka utvärderingsmetoder som lärarna använder och när det sker, men det framgår av både lärar- och elevintervjuer att lärarna bjuder in eleverna att medverka i planering och utvärdering. Lärarna har tidigare läsar arbetat i lärgrupper med elevinflytande som ett fokusområde. Lärarna ger exempel på att eleverna får utvärdera lektioner eller ett arbetssätt genom bland annat s.k. exit notes, tumme upp/ned eller genom att skriva svar på små skrivtavlor. Eleverna får också utvärdera arbetsområden, antingen muntligt eller skriftligt i lärplattformen. Eleverna bekräftar i intervju att lärarna använder olika metoder för utvärdering. Eleverna uppger att de främst kan påverka redovisningsformer, arbetssätt och nivå på uppgifter. Eleverna får ibland ge förslag på innehåll och i praktiskt estetiska ämnen gör de egna planeringar. Några elever ger också exempel på när något i undervisningen inte varit så bra och eleverna har tyckt till och det har resulterat i att det blivit bättre. Det framkommer också i granskningen att regelbundna mentorstider och elevråd är viktiga forum för elevinflytande på skolan.

Eleverna får en varierad men endast en delvis strukturerad undervisning

Skolinspektionens granskning visar att undervisningen är varierad och att lärarna stödjer eleverna i skolarbetet. Av intervjuer och lektionsobservationer framgår att det på lektionerna finns variation och balans mellan olika arbetsuppgifter och mellan olika sätt att arbeta på. Gemensamma genomgångar varvas med grupp-, par- och enskilt arbete och eleverna har tillgång till olika material och verktyg i inlärningsituationen. Lärarna berättar i intervju att de har pratat mycket om att variera undervisningen. I lärgrupper under våren diskuterade lärarna hur de kan bredda utbudet för eleverna, att utifrån samma innehåll arbeta på olika sätt. Lärarna arbetar medvetet med att variera undervisningen utifrån elevgrupp och checkar av med varandra för att säkerställa att eleverna möter varierade arbetsformer och arbetssätt. Av intervjuer med elever framkommer att de flesta eleverna tycker att undervisningen är varierad och att de får den hjälp de behöver på lektionerna, även om någon enskilda elev uppger att de arbetar mest enskilt. Genomgående för de lektioner Skolinspektionen observerade är att eleverna får ett aktivt lärarstöd i att förstå uppgiften, komma igång med arbetet och bibehålla sitt engagemang. Lärarna ger tydliga beskrivningar och förklaringar till undervisningens innehåll, för en dialog med eleverna, ställer utmanande och individanpassade frågor och uppmuntrar eleverna att interagera med varandra.

Granskningen visar vidare att lärarna inte alltid strukturerar sin undervisning på ett sätt som innebär att syftet med lektionen och de olika aktiviteterna tydliggörs för eleverna eller att lektionen både innehåller en intresseväckande start och en

uppföljande avslutning. Av intervjuer med lärare framgår att det finns en policy på skolan som handlar om att lektionerna ska innehålla en gemensam start och ett gemensamt avslut. Det gemensamma förhållningssättet fokuserar dock mer på att alla elever ska ställa sig vid bänken tills läraren säger till vid både start och avslut, än att tydliggöra syfte och mål och ha en uppföljande avslutning. Lärare berättar i intervju att de har diskuterat lektionsstruktur, men att det var ganska länge sedan, och att de kom fram till att lärarna ska skriva upp start- och sluttid, målet för veckan eller lektionen och vilka områden som eleverna ska arbeta med. Eleverna bekräftar bilden att lektionerna startar och avslutar med att eleverna står upp vid bänkarna. Det är, enligt eleverna, tydligt vad de ska arbeta med, däremot varierar det mycket i vilken utsträckning olika lärare tydliggör syfte och mål och hur de avslutar lektioner. Elever ger exempel på lärare som är tydliga kring varför de ska arbeta med olika saker, vad målet är och som avslutar med att sammanfatta, men det framgår av både intervjuer och lektionsobservationer att det skiljer sig åt mellan lärare. Av de lektioner Skolinspektionen observerade innehåller en tredjedel av lektionerna både ett tydliggörande av syfte och mål samt en sammanfattande eller framtåsyftande avslutning, en tredjedel saknar båda delarna och en tredjedel innehåller det ena eller det andra. Rektorn uppger i intervju att skolan har arbetat mycket med lektionsstarten och att den ska vara tydlig och innehålla syfte med lektionen, men att pedagogerna är olika duktiga på att arbeta så.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn säkerställer att undervisningen struktureras så att den innefattar både en tydlig start och en summerande eller framtåblickande avslutning samt att syftet med lektionen tydliggörs för eleverna.

Skolinspektionens granskning visar att skolans arbete med att genomföra strukturerade lektioner kan förbättras så att både start, syfte och avslut tydliggörs för eleverna. Även om det i granskningen framkommer exempel på god struktur och tydlighet i undervisningen, finns behov av att lärarna gemensamt kommer fram till vad som kännetecknar en välstrukturerad undervisning och hur undervisningen i praktiken bör organiseras för att skapa tydlighet och sammanhang för eleverna.

Enligt skolförordningen ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna når de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen. En viktig del i en undervisning som är välstrukturerad och organiserad är att läraren ser till att det finns

en struktur på lektionerna, som innefattar introduktion, genomförande och en uppföljande avslutning. Av Skolinspektionens tematiska granskning framgår att de lärare som på ett medvetet och genomgripande sätt arbetar med att skapa förutsättningar för delaktighet gör det bland annat genom att tydliggöra syfte och mål med lektionen. Detta innebär att lärarna förklarar och samtalar med eleverna om varför de ska arbeta med en viss uppgift eller innehåll. När det gäller avslutning av lektioner är syftet att läraren sammanfattar undervisningens olika delar och relaterar eller återknyter till syftet med lektionen eller arbetsområdet.³

Skolinspektionen rekommenderar att skolans arbete kring att utveckla strukturen på lektionerna intensifieras. Rektorn bör i samråd med undervisande lärare och speciallärare diskutera hur de på bästa sätt ska gå till väga för att stödja lärarna i detta arbete. Gemensamma diskussioner kring hur lektioner ska inledas och avslutas samt hur lärare bör arbeta för att skapa en förståelse bland eleverna för undervisningens syfte, kan vara ett sätt. Rektorns uppgift är att försäkra sig om att alla lärare deltar i arbetet gällande hur undervisningen på skolan bör struktureras för olika elevgrupper. I detta sammanhang vill Skolinspektionen påpeka att även om en enskild lektion är en del av ett större arbetsområde, där läraren i början av arbetsområdet klargjort vilka övergripande mål som kommer att behandlas, behöver lärare arbeta kontinuerligt med att förklara och prata med eleverna om hur det aktuella lektionsinnehållet ska leda till att dessa mål uppnås. En tydlig struktur i introduktion och lektionsavslutning kan även ge eleverna möjlighet att reflektera över om det planerade syftet uppnåtts.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

³ Skolinspektionen (2008) *Att skapa förutsättningar för delaktighet*, Stockholm: Skolinspektionen, s. 24f.

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen är att det finns ett tydligt gemensamt arbete för att skapa trygghet på skolan och att åtgärder vidtas för att öka tryggheten utifrån regelbunden kartläggning av elevernas upplevelser. Däremot saknas ett tillräckligt samlat arbete med att skapa studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Skolan arbetar medvetet med att skapa trygghet

Granskningen visar att det finns ett medvetet arbete med att skapa trygghet på skolan. Av samtliga intervjuer framkommer en gemensam bild av ett väl fungerande trygghetsarbete på skolan där en analys görs baserat på kartläggningar av hur eleverna upplever tryggheten, till exempel via enkäter och samtal. Eleverna tar del av resultaten och diskuterar dem på mentorstiden, som också är ett forum om det händer något. Åtgärder som satts in utifrån senaste kartläggningen är till exempel ett arbete kring språkbruk och åtgärder i både inomhus- och utomhusmiljön. Rektorn har också uppmärksammat att det är svårt att hitta i skolans lokaler vilket kan påverka tryggheten framförallt för nya elever och ett arbete med tydligare skyltning är initierat. Ett främjande och förebyggande trygghetsarbete pågår kontinuerligt genom bland annat organiserad rastverksamhet, pedagogiska luncher, gemensam lektionsstruktur, introduktionsvandring, klassdagar och årskursdagar. Lärarna uppger i intervju att skolan arbetar förebyggande mot nätkränkningar genom att i samarbete med fältassistenter involvera både elever och vårdnadshavare i samtal kring vett och etikett på nätet. Både elevhälsans representanter och rektorn uttalar vikten av att se alla elever som allas elever på skolan. I arbetslagen är detta särskilt uttalat årskursvis och som vuxen finns alltid ett ansvar att säga till, tydligt säga ifrån och agera meddetsamma. Eleverna uppger i intervju att de känner sig trygga på skolan och att lärarna agerar när det händer något. Elevernas utsago bekräftas även av resultat från Skolinspektionens enkät (våren 2019) som visar att elever i årskurs 9 skattat trygghet något högre än genomsnittet för samtliga elever som svarade på enkäten.⁴

⁴ Det samlade indexet för Attarpsskolan 7-9 var 7,9 av 10 avseende frågan "Jag känner mig trygg i skolan", vilket kan jämföras med 7,6 för elever i årskurs 9 på samtliga skolor som svarade på enkäten.

Skolan arbetar inte tillräckligt samlat för att skapa och upprätthålla studiero

Granskningen visar att det bedrivs ett arbete på skolan för att skapa och upprätthålla studiero men att det inte är tillräckligt sammanhållet och förebyggande. Av intervjuer med både personal och elever framgår att elevernas upplevelse av studiero följs upp på individnivå utifrån utvecklingssamtal och hälsosamtal och på gruppnivå via diskussioner på mentorstiden. Klasslärarna har en övergripande bild av studieron i sin klass och arbetslagen känner till hur studieron är i de grupper som tillhör arbetslaget. Däremot uppger lärare och representanter för elevhälsan att det inte görs någon övergripande kartläggning på skolan om hur studieron är och inga diskussioner förs om arbetet med studiero på skolan som helhet. Lärarna uppger att de gemensamma förhållningssätt som finns på skolan för att skapa och upprätthålla studiero är fasta klassrumsplaceringar, lektionsstrukturen med tydlig start samt gemensamma ordningsregler gällande exempelvis mobiltelefoner, godis och kepsar. Enligt rektorn är studiero något som skapas genom att vuxna rör sig bland eleverna, pratar och bygger relationer och grunden hos pedagogerna är att även de tror att relationen är viktig för god studiero. Rektorn har dock behövt föra många diskussioner med personal om att det som bestämts på skolan ska hållas fullt ut och att alla ska stå bakom det. Rektorn uppger att synen på skolans regler är olika hos lärarna, att olika förhållningssätt gentemot reglerna krockar, och i detta sammanhang behöver skolan bli bättre. I Skolinspektionens enkät (våren 2019) till elever i årskurs 9 svarar eleverna på Attarpsskolan 7-9 i något lägre utsträckning än snittet för samtliga medverkande elever, att lärarna ser till att det är studiero på lektionerna.⁵ Elevernas bild utifrån genomförda intervjuer är att studieron generellt sett är bra men att det varierar och är lärarberoende. Elever uppger i intervju att alla lärare inte säger till när det är stökigt och att studieron beror på lärarens lektionsupplägg och eleverna uppger att när det finns en struktur och det är tydligt vad eleverna ska göra har de fokus. På de observerade lektionerna var det övervägande studiero. I de fall det var bristande studiero på delar av lektionen agerade lärarna genom tillsägelser, ändring av upplägg och samtal med enskilda elever.

⁵ Det samlade indexet för Attarpsskolan 7-9 var 5,6 av 10,0 avseende frågan "Mina lärare ser till att det är studiero på lektionerna" (att jämföra med index 5,8 för samtliga elever i årskurs 9 som svarade på enkäten).

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn följer upp elevernas upplevelse av studiero på skolnivå och skolans arbete med densamma samt utvecklar ett gemensamt förhållningssätt i arbetet med att skapa en lärmiljö som präglas av studiero och som bidrar till elevernas möjligheter att nå kunskapskraven.

Skolinspektionens granskning visar att Attarpsskolan 7-9 behöver ytterligare utveckla ett gemensamt arbete med att skapa och upprätthålla studiero så att alla elever har en arbetsmiljö som möjliggör en så god inlärn timer som möjligt. Lärare på skolan genomför visserligen olika åtgärder för att skapa studiero, men skolan som helhet behöver följa upp och utveckla ett gemensamt arbete med att främja studieron. Genom att rektorn säkerställer att arbetet sker systematiskt och involverar eleverna och all personal så ökar elevernas möjligheter att tillägna sig kunskaper.

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Skolinspektionens kvalitetsgranskning av skolans arbete för att skapa studiero visar att studieron främjas av tydliga lektionsstrukturer och av ett tydligt ledarskap i klassrummet. Granskningen visar också att lärares förutsättningar att skapa studiero i undervisningen påverkas av andra processer på skolan. Det handlar framförallt om skolans arbete med normer och värden och det främjande arbete som bedrivs av elevhälsan, men också om skolans samarbetskultur och gemensamma förhållningssätt. Vidare framkommer att rektorns ansvar när det gäller studiero innebär att utifrån en systematisk uppföljning vid behov vidta åtgärder för att förbättra studieron genom ett samlat och gemensamt arbete på skolan.⁶

För att utveckla det pågående arbetet med att skapa en lärmiljö som präglas av studiero föreslår Skolinspektionen att skolan exempelvis använder de forum för samverkan som finns för att lärare och övrig personal, även på skolnivå, ska följa upp och utvärdera elevernas upplevelse av studiero och de insatser som genomförs på skolan. Att involvera eleverna ytterligare i arbetet utgör en viktig utgångspunkt.

⁶ Skolinspektionens kvalitetsgranskning 2016: *Skolans arbete för att säkerställa studiero – det räcker inte att det är lugnt, eleverna måste lära sig något också* s. 5-7.

Eleverna kan exempelvis besvara en enkel enkät kopplad till lektioner i olika ämnen för olika lärare. Personalens analys, tillsammans med elevernas synpunkter, bör sedan användas av rektorn för att identifiera möjliga åtgärder och som grund för att ytterligare utveckla ett gemensamt förhållningssätt kring arbetet med studiero.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20a § skollagen

9 kap. 20 och 22b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Den sammanfattande motiveringen är att rektorn analyserar eventuella skillnader i betyg i olika ämnen och årskurser samt för en diskussion med lärarna utifrån dessa analyser. Granskningen visar även att rektorn ser till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra bedömningar och sätta betyg samt har förutsättningar att samverka i syfte att göra likvärdiga bedömningar.

Rektorn analyserar eventuella skillnader i betyg och för diskussioner med lärarna

Av granskningen framgår att rektorn analyserar eventuella skillnader i betyg i alla ämnen och årskurser, mellan pojkar och flickor, mellan resultat på nationella prov och slutbetyg och hur skillnaderna ser ut över tid. Det framgår av både inskickad dokumentation och intervju med rektorn att rektorn är insatt i de avvikelser som tidigare rektorn sett, bland annat att de höga betygen är svåra att nå i årskurs 7 och 8, att det tidigare funnits en diskrepans mellan resultat på nationella prov och betyg i engelska där eleverna har fått högre resultat på nationella proven än vad de sedan fått i betyg och att det funnits skillnader i betyg mellan pojkar och flickor i något ämne. Utifrån en analys har rektorn sett avvikelser som varit omotiverade och analysen har lett till att pedagogerna ägnat mycket tid åt att få en samsyn i sin bedömning kring nationella prov och betyg och att tydliggöra vad som ingår i kunskapskraven i ämnet. Resultatet av det arbetet är att avvikelserna i engelska har minskat och meritvärdet har ökat. Av intervju med lärare framkommer att tidigare rektorn diskuterade med ämneslagen kring olika avvikelser utifrån ämnet, flickor och pojkars betyg, olika undervisningsgrupper och resultat på nationella prov. Av granskningen framgår även att det finns organiserade former för att diskutera betyg på skolan men Skolinspektionen vill understryka vikten av ett fortsatt arbete då den senaste nationella statistiken avseende läsåret 2018/19 visar på avvikelser mellan nationella prov och betyg i svenska och matematik i årskurs 9.

Lärarna använder olika metoder för att öka likvärdigheten i bedömningar och betyg

Granskningen visar att rektorn skapar förutsättningar för lärare att samarbeta kring bedömning och betygssättning i syfte att uppnå ökad likvärdighet. Skolinspektionens enkät (våren 2019) visar att personalen på Attarpsskolan 7-9 skattar det stöd de får för att göra likvärdiga bedömningar högt.⁷ Av inskickad dokumentation och av intervjuer med lärare och rektorn framgår att det finns en väl inarbetad struktur för sambedömning inom ämneslagen. Lärare i samma ämne gör gemensamma planeringar och kunskapsmatriser, och de sambedömer både nationella prov och andra uppgifter. Samarbetet sker antingen med en kollega som undervisar i samma årskurs eller med flera kollegor i ämneslaget. Mycket tid är utlagt för ämneslagen och det finns regelbundet inplanerade tillfällen avsedda för arbetet med bedömning och betygssättning. Bedömning diskuteras också på regelbundna nätverksträffar med andra skolor i kommunen, något som är extra värdefullt för de lärare som inte har någon ämneskollega på skolan. Rektorn uppger att kompetensutvecklingsdagar har använts till arbete med bedömning, nationella prov och de allmänna råden kring betyg och betygssättning.

På Skolinspektionens vägnar**X** Andreas GydingsgårdBeslutsfattare
Signerat av: Andreas Gydingsgård**X** Eva LindgrenFöredragande
Signerat av: Eva Lindgren

I handläggningen av ärendet har även utredarna Indra Kullenberg och Jessica Ek medverkat.

⁷ Det samlade indexet för Attarpsskolan 7-9 är högre än för samtlig pedagogisk personal som svarade på enkäten inom alla tre frågor som ingår i området "Bedömning och betygssättning". Högst indexvärde har "På den här skolan är det tydligt hur bedömningen av elevernas kunskapsutveckling ska gå till" med 8,8 av 10, vilket kan jämföras med 7,3 för samtlig pedagogisk personal som svarade på enkäten.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 16 oktober 2019 och den 17 oktober 2019. Besöket genomfördes av Eva Lindgren och Indra Kullenberg.

Attarpsskolan 7-9 är en kommunal grundskola belägen i Jönköpings kommun. Skolan har vid tillsynstillfället 428 elever. Verksamheten omfattar årskurs 7-9 och har sex paralleller i respektive årskurs. Verksamheten är organiserad i årskursvisa arbetslag.